

บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕
ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้มีหนังสือ ที่ ๖๒๗๙/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ กำหนดให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ (บัญชี ๑ ลำดับที่ ๑๕๗ พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗) เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ นั้น

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นหน่วยงานของรัฐจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ เป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง ขอหารือเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และปัญหาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ตามนัยข้อ ๕ ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเองหรือมีการกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙/๑ หรือมาตรา ๓๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐไปตรวจสอบเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและพบว่ามิบุคคลที่กระทำผิดจริงแต่บุคคลดังกล่าวไม่ยินยอมแจ้งชื่อตนและที่อยู่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและออกคำสั่งปรับเป็นพินัยซึ่งจะต้องทำเป็นหนังสือและส่งให้ทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร กรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจหน้าที่หรือมาตรการใดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือใช้กฎหมายใดในการบังคับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ต่อไป

๒. สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีที่ทำการแห่งใหญ่อยู่จังหวัดนนทบุรี และมีโรงพิมพ์สลากอยู่ที่กรุงเทพมหานครเท่านั้น โดยไม่มีสาขาในส่วนภูมิภาค ดังนั้น กรณีเกิดเหตุกระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙/๑ หรือมาตรา ๓๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ในส่วนภูมิภาค สำนักงานฯ ต้องมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ สำหรับการเดินทางไปปฏิบัติงานตั้งแต่ขั้นแสวงหาข้อเท็จจริงไปจนถึงพนักงานอัยการและชั้นศาล ซึ่งอาจเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าระวางโทษปรับเป็นพินัย และเมื่อเทียบกันแล้วอาจเป็นการดำเนินการที่ไม่คุ้มค่ากรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะชอบและเป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงาน สลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมีผู้แทนสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง ประกอบกับ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) แล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีผู้กระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙/๑ หรือมาตรา ๓๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ไม่ยินยอมแจ้งชื่อและที่อยู่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและออกคำสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจหน้าที่หรือมาตรการใด ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือใช้กฎหมายใดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ได้ต่อไป นั้น

กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบบุคคลซึ่งกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสำนักงาน สลากกินแบ่งรัฐบาลฯ แต่บุคคลดังกล่าวไม่ยินยอมแจ้งชื่อตนและที่อยู่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและออกคำสั่งปรับเป็นพินัยนั้น คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ใช่หน่วยงานราชการ จึงมีปัญหา ข้อกฎหมายว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๑๔^๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จะถือเป็น “เจ้าพนักงาน” ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้นำประเด็นปัญหาดังกล่าว เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้ว เห็นว่า การดำเนินการตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ นั้น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับการ แต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย จะมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่บัญญัติว่า การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น การออกคำสั่ง

^๑มาตรา ๑๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตาม ที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด

ในการกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มีชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย มิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ วรรคสาม และถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตรา อย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ถ้าค่าปรับ เป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน

^๒มาตรา ๕ การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษอาญา

ปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๗^๓ มาตรา ๑๔ วรรคสอง^๔ และมาตรา ๒๐^๕ การให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๙ วรรคสอง^๖ การยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๐^๗ การรายงานการสั่งปรับ

^๓มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยตามจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนดตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ^๔ ซึ่งต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๔ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

^๖มาตรา ๙ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

๑. ๒. ๓.

๑. ๒. ๓.

ในการชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้นหากผู้กระทำความผิดทางพินัยผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

๑. ๒. ๓.

๑. ๒. ๓.

^๗มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องเพื่อให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องโดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้สั่งปรับเป็นพินัย และผู้นั้นไม่ได้แย้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป ถ้าคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล การยื่นคำร้องให้ยื่นต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ศาลจะกำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือจะว่ากล่าวตักเตือนโดยไม่ปรับเป็นพินัย หรือหากผู้นั้นยินยอม จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หรือในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้นั้นไม่มีเงินชำระค่าปรับ จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หากผู้นั้นยินยอม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และผู้กระทำความผิดทางพินัยยินยอม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งตามวรรคสาม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อศาลในขณะที่พิพากษาว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ศาลมีอำนาจสั่งตามวรรคสามได้แม้ผู้กระทำความผิดจะมีคำร้องก็ตาม

ให้นำความในมาตรา ๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การสั่งของศาลตามมาตรา ๓๑ ด้วยโดยอนุโลม

(มีต่อหน้าถัดไป)

เป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบตามมาตรา ๑๓^๘ การแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือการแก้ข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๙^๙ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือการสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีความผิดทางพินัยต่อศาลตามมาตรา ๒๓^{๑๐} อันเป็นอำนาจในการดำเนินการหรือปฏิบัติหน้าที่ราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับแต่งตั้งโดยชอบด้วยกฎหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จึงถือเป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา ๑ (๑๖)^{๑๒} แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ดังกล่าวแล้ว เห็นว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ถ้ามชื่อหรือที่อยู่ผู้กระทำความผิดทางพินัยแล้วไม่ยอมบอก หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ บุคคลดังกล่าวจึงมีความผิดตามมาตรา ๓๖๗^{๑๓} แห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐตาม

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๗)

หากผู้กระทำความผิดทางพินัยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนดในการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ศาลจะเพิกถอนคำสั่ง และออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ โดยให้หักจำนวนวันที่ทำงานมาแล้วออกจากค่าปรับเป็นพินัย

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้สั่งปรับเป็นพินัยรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ และให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานนั้นแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี

มาตรา ๑๙ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีกระทำความผิดทางพินัยไม่ว่าความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้ออกคำสั่งผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาที่ตนสมควร ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๐ ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๙มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๖) “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๓}มาตรา ๓๖๗ ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่ เพื่อปฏิบัติกรตามกฎหมายไม่ยอมบอกหรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ จึงสามารถใช้มาตรการในการร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลดังกล่าวได้

ประเด็นที่สอง สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่อาจสูงกว่าระวางโทษปรับเป็นพินัยและอาจเป็น การดำเนินการที่ไม่คุ้มค่า กรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติอย่างไรเพื่อเป็นไปตามความมุ่งหมาย ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ นั้น

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วย การปรับเป็นพินัยฯ มีเจตนารมณ์ให้มีการเปลี่ยนโทษอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวและโทษปรับ ทางปกครองของกฎหมายตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้ มีสภาพเป็นโทษอาญา อันเป็นการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับ แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษทางอาญา ให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด และฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการ รับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญา โดยกำหนดวิธีการเป็นการเฉพาะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จึงมีเจตนารมณ์ ในการช่วยเหลือประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญา และไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัว

สำหรับประเด็นตามข้อหารือนี้โดยที่มาตรา ๑๙^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับ เป็นพินัยฯ บัญญัติให้เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามี การกระทำความผิดทางพินัย ไม่ว่าจะความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจง หรือแก้ข้อกล่าวหาที่ตามสมควร อันเป็นหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวบรวม พยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อให้รู้ว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยหรือไม่และใครเป็นผู้กระทำ ความผิด อีกทั้งในการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวข้อ ๕^{๑๕} แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้ (๑) เจ้าหน้าที่ ของรัฐสามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่า ในท้องที่ใดทั่วราชอาณาจักร และ (๒) ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น

^{๑๕}ข้อ ๕ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใด ทั่วราชอาณาจักร และการแสวงหาข้อเท็จจริงให้กระทำได้ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้ เว้นแต่หัวหน้า หน่วยงานของรัฐจะได้กำหนดเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นอย่างอื่น

(๒) ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการเองหรือมอบหมาย ให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้

และข้อ ๗^{๑๖} แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ตามท้องที่ต่าง ๆ หรือเอกชนให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามความจำเป็น ดังนั้น การแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าว สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอาจประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนให้ดำเนินการแทนได้ตามความจำเป็น รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจอาศัยวิธีการสืบค้นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ หรือการตรวจสอบจากพยานแวดล้อม หรือบุคคลข้างเคียงเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนการแจ้งข้อกล่าวหาและการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๖๖

^{๑๖}ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดให้ตามที่จำเป็นก็ได้